

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1833. 13. Janwar.

2^{tra} lappa.

Taunas sinnas.

No Ritges. Preeksch mas deenahm diwi pilssehtneeki garr Daugmallas staigaja, preezadamees pahre to leelu pulku lauschu, kas no Kursemmes un no Leischeem ar saweem wesumeem atbraukuschi, Daugawas wirsû gaidija, kamehre zaur teem schaureem wahrteem zits pakkat zitta warreja eebraukt pilssehtâ. Us reis wiini abbi eeraudsija tahtumâ us Daugawu paschu weenu laiwu, kas ar sehgeleem no leijas taisni us augschu nahze. Wiini ne warreja isbrihnotees, ka paschâ seemas laikâ, kurrâ tik stipri bija fallis gan, ka pahri simtu wesumu ar laudim un sirgeem tohpâ Daugawas wirsû warreja stahweht, ne zil taht no tahs paschas weetas tatschu laiwa warroht braukt. Uzis isplehtuschi, wiini luhkoja, woi tur leddum ne tahda gatwa effoht iszirsta, kahdu seemas eefahkumâ zirte, lai fuggi zaur to eet us juhru. Bet ne bija wifs; jo arri tur, kur laiwa jau gabjusi, uhdens pawissam ne bija redsams. — "Kas tas tahds ehirms!" To fazzjuschi, staigaja no mallas us Daugawu, tai weetai tuhwal, kur paschâ laikâ laiwa bija nostahjusees. Nu tee gan skaidri redseja, kahda schi laiwa bija: uhdens tai teescham naw waijadfigs, jo leddus paschâ wirsû ta ar saweem sehgeleem, wehjam stipri eepuhshoht, bija atskrehjusi. — Laiwa leelam balkam garrumâ irr uskalta, kam preekschâ atkal masaks balkis ar diweem pabalsteem schkehrsim eelaiests. Schim masakam balkam appakschâ diwas lihkas dselses, pee katra galla weena, par flehpehm irr peenaglotas; leelakam dselsu krampjes irr pakkat, kur stuhre taisni eet zaur, un atkal stuhres appakschâ trescha flehpe irr, ar ko stuhremannis laiwu walda, kad wehjsch sehgeleem eepuhsch. Tâ schi laiwa leddus wirsû tik ahtri skreen, ka sirgs ne warr panahkt, ka laudim, kas eelschâ, gruhiti nahkabs dwaaschu wilkt un ka leela nelaine warr notikt, ja stuhrmannis ne pee laika

isgreesch, kad kas pretti nahf. — "Kam schi laiwa peederr? lautini!" Èà muhsu pilssehtneeki tohs puischus prassija, kas pee laiwas stahweja, un schee stahstija, ka weens kungs to effoht lizzis fataisfih, lustes deht ar to brihscham us leiju braukt. Scho sinnu dabbujuschi, winni atpakkat us mahjahm eedami, pahr scho jaunu leetu sawâ starpâ tà farunnajahs: Muhsu semmê tahda laiwa gan irr jauna leeta, bet Ollenderu semmê, kur pawissam mas sneegu kriht, kur tik brihnum? leels pulks uppju un esaru irr, un laudim prahts tohti us tahdeem seemas-preekeem nefahs, jau fenn tahdas laiwas pa seemu irr bijuschas redsamas. Zittahm tautahm zitti preeku laizimi katrà gaddâ, bet Ollendereem seemas laikâ tee wiffleelaki preeki. Waffarâ winni labbpraht ne kustahs, bet ar pirnu salnu winneem itt kâ jauns prahts usnahf: tad wiffi laudis, wihri un seewas, puischi un meitas eet us leddu fliddeht un ar sawahm flidh-kurpehm drihs zauru deenu apfahrt ffreen, zits zittu woi dshdami, woi eeksch masahm kammanahm stumdami. Urri semneeki, sawas prezzes us pilssehtahm aisnesdami, brihscham tàpatt sawu zellu nosffreen. Tur arri tahdas led-dus-laiwas gan buhschoht isdohmatas, kahdu mums Rihdsineekeem schinni seemâ weena irr.

No Lehd manna muischas, Widsemme. No turrenes raksta, ka 27tâ Nowbr. pa nakti semneeks tur effoht gabjts us wilku-jakts, un ka tam par nelaimi gaddijees, ar sawu bissi peedsehruschu zilweku noschaut, kas rahpu pee semmes gabje.

No Numeistera muischas, Widsemme. Tur atkal 5tâ Dezember ta nelaine gaddijahs, ka puisis, no jakts eedams us mahjahm, sawu peelahdetu bissi tà pahr plezzi turreja, ka ta sprahgdama winna jaunu brahli trahpija, kas winnam pakkat staigaja.

No Palzgrahwes muischas, Kursemmê. Tur 11tâ Dezember puisfhts no desnit gaddeem ar bissi spehleja, ne sinnadams, ka bija peelahdeta, un masakam, puffedtru gaddu wezzam behrnam to turredams preekschâ, scho paschu noschahwe.

Kà stipri mahzitajs Oberlihn sawai draudsei Salamana mahzibu peefohdina, kas falka: "Kas sawu semmi apfohpj, tam buhs gan maises, bet kas us neleetibu dohdahs, tam buhs gan wajadfibas."

(Gal. falk. w. 28, 19.)

Kas sinn ne kur leelâ aprinkî semmes-fohpschana tik gauschi bij isnihfusi, ka tobridh Alminu-leijâ; paschi kartupeti, kas tee pirmi un gan drihs tee weeni-

gi semmes-augli tur bija, gluschi bij isnihkuschi un ta semme, kas zittahm reisehm 120 lihds 150 puhru bij isdewusi, nu 30 lihds 40 puhru ween isdewe. Semneeki dohmaja, ka semmes augliba effoht nosuddusi, bet us to nedohmaja, ka paschi bija wainigi, semmi negohdigi apkohpdami. Kohkus stahdiht, ahsolites feht, plawas istihriht, — kas to dewe! Par to tad arri tahda leela nabbadsiiba tur bija, ka atraitne jau lohti preezajahs, kad tai kahdus warra-graschus schinkoja, par ko winna tad us kahdahm deenahm fahli pee kartupekeem warreja pirktees. Kahdi mahjas laudis un pasihstami zittadi newarreja basnizâ eet, ka ween zits pehz zitta katrs sawâ swehtdeenâ, tapehz ka wisseem kohpâ weeni paschi swehtdeenas-swahrfi bija. Oberlins nu sawu draudsi, kas winna wahrdeem negribbeja tizzeht, ar darbeem fahke mahziht. Kahdi no winna basnizas-muischas semmes gabbaleem bij abbejup zekka, kur dauds kauschu staigaja. Tê mahzitais daschadus darbus preekschâ nehme. Zee, kas garram gahje, apstahjahs ffattidamees un apbrihnoja to smuffu stahdijumu un ka tas tik drihs jau augtus isdohdoht, bet winnu tihrumi turpretti tahdi tukfschi effoht. Zits pehz zitta nu nahze un prassija mahzitaju, kâ winsch to darroht, ka tahda neaugliga semme tahdus brangus augtus isdohdoht, un Oberlins winnam to isskaidroja, ka wissa labba un pilniga dahwana, lai ta arri buhtu kahda pasauliga leeta, gan no augschenes nahfoht, bet ka arri zilwekam pascham rohka un prahts pee darba effoht japeeleef. Nu jau winna padohmu labbak usnehme, kartupelus nu fahke stahdiht, ko Oberlins no Schweizereu-semmes, no Wahzsemmes un no Lottringu-semmes bij israkstijis un ko winsch mahzija eeksch tik dauds dakkahm sagreest, zif afnu teem bija, lai stahdoht wolti tik dauds netehretu. Un drihs fchee gahrdi augli tahdâ pilnibâ un tahdi brangi isdewahs, ka dauds us Strahsburges-pilssehtu warreja pahredoht, kur Akminu-leijas kartupelus pahre wisseem zitteem mihloja. To darrijis, Oberlins ne palikke meerâ; winsch Akminu-leijâ arri linnus fahke feht un linnu-sehklas no Nihgas israkstija. Linni brangi isdewahs, tapat arridsan zittâs weetâs labbiba un dahrsa-augli un ahsolites. Darbs wiffwairak zaur to tik laimigi isdewahs, ka Oberlins sawus semneekus mahzija, subdus, ko tee lihds schim par neeku bij turrejusch, wairak zeenihht un wairoht un sawus lohpus wairs nedsiht gannods, bet kuhrtis barroht.

Plawas Akminu-leijâ tobrihd gluschi nekam nederreja. Mescha-uppes pehz leetus lihshanas un kad sneegs kusse, bes kahrtas us leiju gahsahs un plawas

tà appluhdinaja, ka tahs palikke gluschi tà fà purwi, fur tiffai tahdas ruhftas sahles auge, ka lohpi tahs labbpraht ne ehde. Oberlins drihs to isdarrija, ka uppes israfke dsikkafas, ka purmainas plawas, fur grahwus eelaide, iskalte un ka tur nu labbakas barribas-sahles warreja seht. Winsch bij tas pirmals arridsan, kas Alminu-leijà ahbotu dahrsus eetaifija un sawus semneekus mahzija ahbeles no graudeem audsinahht un pohteht, un nu turpat fur zittureis mescha-ahboli ween auge, brangus ahbetu-stahdijumus eeskattahs. Zapat tas ne peefuhsdams mahzitaish par lohpu-wairoschanu un audsinaschanu gahdaja arridsan. No sawa pascha makka winsch tai draudsei, kas to dischaku wehrsi buhschoht audsinajusi, ifgaddus kahdu naudas-dahwanu apfohlja, un pamuddinaja laudis zaur to, lai dsichtohs zits zittam preekschà tikt. Tahdà wihse semneekus pamuddinajohht Strahsburges-semmes-fohpschanas draudse winnam palihdseja arridsan, kas tai masai no Oberlina Alminu-leijà uszeltai semmes-fohpschanas-draudsei, fà sawai palihdsetajai 1805tâ gaddâ diwi simts prankus bij peefuhstijusi, lai scho naudu fà gohda-naudu teem faimineekeem schkinfojohht, kas ahbeles fohpohht un pohtejohht pahr wisseem zitteem buhschoht gohdajami. — Alminu-leijas eedshwotaji nu drihs wairosjahs, tà ka semmes augti tam no gadda us gaddu peeaugdamam pulkam gan drihs wairs ne peetikke. Tapeh; Oberlins Alminu-leijeneekus us willas-wehrpschanu skubbinaja, no ka tee ifgaddus trihs desmits un diwi tuhftoschus prankus pelnija. Wiffu to, fo schis zeenijams wihrs bij darrijs, wehrâ nemdams un zaur to skubbinahhts, nahze peh; no Bahseles-pilssehtas tas gohdigs Legrands ar saweem behrneem un faimi nabbagâ Alminu-leijâ, banschupabrischi eetaifija. Schee gohdigi wihri wiffâs weetâs Alminu-leijâ sawas banschustelles irr isdallijufchi, par to gahdadami, ka winnu strahdneekeem neween meefiga, het arridsan garriga barriba teek.

R — dt.

2tra mi h fla.

Kas dwaichu well, fà zilweks, un tatschu naw nekahds dsichws?

S l u d d i n a s c h a n a s.

Kurrâs muischâs us Jurgeem semneeku mahjas buhschoht isdohdamas?

W i d s e m m e.

Sweizeemmuischâ, Gallazes basnizas walski.

Wezmuischâ, Leep-uppes basnizas walski.

Zihsnufchmuischâ, Ifschulles basnizas walski.

Smiltene(mu)ischâ, Smiltenes basnizas walski.

K u r s e m m e.

Krohna leelâ Pridrika muischâ, Sezawas basnizas walski: tahs Wilku mahjas.

Brihw drikkesh. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:

Dr. C. E. Napierfky.